

{Filosofie a „metoda“}

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[\[Příležitostné poznámky, 1958\]](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[\[Příležitostné poznámky, 1958\]](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 14. 9. 1958
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 14. 9. 1958

Existuje zvláštní filosofická metoda? Odpověď na tuto otázku je velmi významná, protože na tomto místě se rozhoduje o podstatě celé filosofie. Filosofie nemůže žít ze slabosti jednotlivých věd (i když ovšem naopak může a musí prokázat svou pronikavost právě tam, kde vědy selhávají), ale musí si najít své vlastní stanovisko, stanoviště. – A tu se ukazuje, že vlastním elementem filosofie je myšlenka. Filosofie zkoumá především myšlenku a jejím prostřednictvím teprve věci a svět. Filosofie totiž chce vědět, co dělá, když myslí, resp. když sleduje myšlenku. A tak sledování myšlenky je jedinou cestou, jak myšlenku poznat. Je třeba k ní přiložit mysl a sledovat vnitřní spád, vnitřní tendenci myšlenky. Tato první úloha se pak rozrůstá v další: je třeba ohledávat různé myšlenky a provádět syntézu. Ale ještě dříve: každý vnitřní spád myšlenky vyžaduje už jisté myšlenkové určitosti,² aby sám nabyl také určitosti. Myšlenka sama, izolována, má několikerý „spád“, tj. připouští několikerou interpretaci. To je tedy za prvé.

Filosofický úmysl však není nikdy počat ve vzduchoprázdnu; to je smyslem naší teze, že filosofie nemá přirozených počátků. Filosofie určité doby, v určité situaci se střetá s řadou problémů, řadou uzlových bodů různých myšlenkových pletiv. A tu je druhou filosofickou úlohou provádět konfrontace rozličných těchto průsečíků s tím cílem, aby v sebe vše rozhodující pojala nějak pozitivním činem (rozvedením, interpretací, reinterpretací, rozbořením, jímž je ukázána rozpornost, a tudíž neplatnost atd.). Většinou jdou myšlenkové tendence mimo sebe, ale na některých místech na sebe narážejí a jdou proti sobě. Těchto míst si musí filosofie všimnout.

Viz 91n/58! (i před)

(Praha, 580914–1.)³

580914

¹ Tj. z diskusního setkání u Josefa Lukla Hromádky. – Pozn. red.

² Následující záznamy (od 23. do 30. 7. 1958) představují celek poznámek pořízený nejprve v rukopise a posléze přepsaný autorem do strojopisné podoby. Odchytky mezi obojím zněním jsou vyznačeny v poznámkách pod čarou. – Pozn. red.

³ V rukopise: „kvalifikovanost“. – Pozn. red.